

Uvodno obraćanje predsjednika Brajovića na konferenciji “**Jačanje javnog aktivizma Roma-Ujedinjeni možemo više!**”

Poštovani gospodine Jaha,

Poštovani gospodine Zogoviću,

Poštovani ombudsmane Bakoviću,

Uvaženi ambasadore Orav,

Dame i gospodo,

Sa zadovoljstvom sam prihvatio poziv nevladine organizacije “Mladi Romi” za učešće na konferenciji koja je fokusirana na dalje unaprjeđenje socijalnih, ekonomskih i političkih prava Roma u Crnoj Gori. Iskoristiću ovu priliku da im čestitam na uspješno okončanom projektu **Jačanje javnog aktivizma Roma-Ujedinjeni možemo više.**

Crna Gora se može pohvaliti činjenicom da na relativno malom prostoru, živi veliki broj različitih etničkih zajednica. Uprkos brojnim izazovima, baštineći vrijednosti suživota i tolerancije, sačuvali smo sve naše raznolikosti i multietnički, multikonfesionalni i multikulturalni sklad učinili našim najvećim bogatstvom.

Duboko vjerujem da se stepen demokratičnosti i razvoja jednog društva mjeri i odnosom tog društva prema manjinama. Kada to kažem, ne mislim samo na strategije, zakone i normativne akte koji se usvajaju da bi se stvorile pretpostavke za punu inkluziju manjinskih zajednica u crnogorsko društvo. Mislim na kvalitet svakodnevnog života svih manjinskih zajednica pa sam tim i Roma i Egipćana, i praktičnu primjenu svega onoga što smo zapisali kao ciljeve u našim dokumentima. Krajnji cilj je jasan i nedvosmislen, a to je puna integracija Roma i Egipćana u društveni život, uz očuvanje i razvijanje svih njihovih etničkih i kulturnih posebnosti.

Prema podacima iz posljednjeg popisa, Romi i Egipćani čine 1,34% ukupnog stanovništva u Crnoj Gori, dok romskim kao maternjim jezikom govori 0,83% stanovništva.

Romi su najbrojnija manjinska zajednica na nivou svih zemalja EU, ali i šireg okvira Evrope i tim više je odnos prema njima i pobošljanje njihovog položaja u svim sferama društvenog života zajednička obaveza i odgovornost svih evropskih država.

U prethodnom periodu uspjeli smo da prepoznamo probleme pripadnika manjinskih zajednica i aktivno radimo na njihovoj integraciji u crnogorsko društvo.

Cijeneci da je obrazovanje najbolje oružje protiv predrasuda i najveći kapital jedne zajednice, ohrabruje što se u posljednjoj deceniji broj romske i egipćanske djece u osnovnom obrazovanju gotovo utrostručio. Sve je više đaka u srednjim školama i na fakultetima.

U školskoj 2016/17. godini u predškolske ustanove upisana su 103 djeteta, u osnovne škole je upisano 1.617 učenika, u srednje škole 112, dok je na fakultetima upisano 20 studenata romske i egipćanske populacije.

Podsjeticu da početkom 2000. godine u Crnoj Gori nije bilo Roma koji su pohađali visoko obrazovanje, a broj učenika romske i egipćanske populacije u osnovnim i srednjim školama bio je veoma mali. Upravo podaci iz posljednjeg popisa govore da je samo polovina od ukupnog broja djece romske i egipćanske populacije pohađala školu, manje od jedne trećine je završavalo osnovnu školu, dok je samo 7% završavalo srednje obrazovanje.

Da su promjene primjetne govori i činjenica da je broj obrazovanih djevojaka iz romske populacije iz godine u godinu veći i da je gotovo jednak broju muškaraca. To je značajan pokazatelj da se tradicionalni obrasci ponašanja mijenjaju.

Uvjeren sam da su mladi i obrazovani Romi i Romkinje ne samo pokretačka snaga za integraciju cjelokupne romske zajednice, već i resurs cjelokupnog crnogorskog društva.

Jedna od prvih aktivnosti koju sam imao kao predsjednik Skupštine bilo je potpisivanje Sporazuma o saradnji Skupštine Crne Gore sa NVO Mladi Romi. Inicijativu sam tada prepoznao kao odličnu priliku da, kao institucija svih građana, aktivnim učešćem doprinesemo poboljšanju položaja romske zajednice u Crnoj Gori, da osnažimo institucionalni dijalog sa predstavnicima ove nevladine organizacije kroz unaprjeđenje mehanizma za razmjenu informacija i za efikasno i kvalitetno učešće njenih

predstavnik u kreiranju javnih politika. Skupština ostaje otvorena za sve zajedničke aktivnosti koje će doprinijeti ostvarivanju ovih ciljeva.

U aprilu ove godine održano je i šesto zasjedanje Ženskog parlamenta posvećeno uključivanju žena u javni i politički život, kao i uključivanju mladih pripadnica nacionalnih manjina i Romkinja kako bi se osnažile za bavljenje politikom. Ovo zasjedanje nije slučajno održano 7. aprila, uoči Svjetskog dana Roma, već je namjera upravo bila da se pošalje snažna poruka o potrebi većeg učešća žena u politici, s posebnim naglaskom na Romkinje.

Cijenim značajnim i donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama **Zakona o manjinskim pravima i slobodama**, koji je usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore 27. aprila 2017. godine. Zakonom su ojačani kapaciteti savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, i osigurano povećanje budžetskih izdvajanja za njihov rad.

I pored toga što su u svim oblastima vidljivi pomaci u pozitivnom smislu i dalje postoji jaz između pripadnika romske i egipćanske populacije i većinskog stanovništva.

Svjesni smo da nas očekuje još dosta rada u predstojećem periodu i uvjeren sam da će se taj rad temeljiti na zajedničkoj akciji svih aktera našeg društva.

Zajedničkim radom Skupštine, institucija izvršne vlasti, međunarodnih organizacija i organizacija građanskog društva možemo nastaviti da mijenjamo Crnu Goru na bolje po pitanju prava Roma i Egipćana, jer su ona neodvojivi dio korpusa ljudskih prava.

Vjerujem da ćemo na ovaj način, preuzimajući svoj dio odgovornosti, doprinijeti punoj integraciji Roma i Egipćana u društveni život Crne Gore.

Hvala!